

ด่วนมาก

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๔๔๘๙

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๑

เรื่อง การขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๕๘๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้แจ้งแนวทางปฏิบัติในการลงรายการสัญชาติไทยของบุคคลที่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้จังหวัดและกรุงเทพมหานครแจ้งอำเภอ สำนักงานเขต สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งในเขตพื้นที่รับผิดชอบถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด ความละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

ผลจากการตรวจนิเทศการปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดต่างๆ โดยคณะเจ้าหน้าที่ของสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง และการแจ้งข้อมูลข่าวสารรวมถึงการสอบถามปัญหาของเจ้าหน้าที่สำนักทะเบียนและประชาชนที่ได้รับผลจากมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ พบว่ามีปัญหาเกิดขึ้นหลายประการ พอสรุปประเด็นสำคัญๆ ได้ ดังนี้

(๑) สำนักทะเบียนบางแห่งปฏิเสธการรับคำขอลงรายการสัญชาติไทยของบุคคลที่ยื่นคำขอโดยไม่ได้นำพยานบุคคลมาด้วย และบางแห่งรับคำขอไว้แต่ไม่ออกไปรับให้เป็นหลักฐาน

(๒) ผู้ที่เคยยื่นคำขอมีสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และยังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาจากกระทรวงมหาดไทยจะยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ได้หรือไม่

(๓) สำนักทะเบียนอำเภอบางแห่งไม่ยอมรับเอกสารหนังสือรับรองสถานที่เกิดฉบับเดิมที่เคยใช้เป็นหลักฐานประกอบการขอมีสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง โดยแจ้งว่าใช้ไม่ได้หรือหมดอายุแล้วและให้ผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ยื่นขอหนังสือรับรองสถานที่เกิดฉบับใหม่ ถูกต้องหรือไม่อย่างไร

(๔) สำนักทะเบียนบางแห่งแจ้งให้ผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยต้องนำพยานบุคคลที่เป็นข้าราชการมาให้การรับรองเท่านั้นโดยไม่พิจารณาบุคคลอาชีพอื่น ถูกต้องหรือไม่

(๕) เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการลงรายการสัญชาติไทยบางคนมีพฤติกรรมเรียกร้องค่าตอบแทนในรูปแบบต่างๆ เช่น ค่าธรรมเนียมในการออกหนังสือรับรองสถานที่เกิด คำคำขอ คำพยาน เป็นต้น

/(๖) กรณีนายอำเภอ...

(๖) กรณีนายอำเภอไม่อยู่จะเสนอให้ผู้รักษาราชการแทนนายอำเภอพิจารณาอนุมัติการลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ ได้หรือไม่

กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่าปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งเป็นเพราะความไม่เข้าใจหรือเข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในเรื่องดังกล่าว ทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติและประชาชนที่เกี่ยวข้องเกิดความสับสน ดังนั้น เพื่อให้การลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและถูกต้อง จึงขอชักชวนความเข้าใจเพื่อให้การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ดังต่อไปนี้

๑. การยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทย กำหนดให้ผู้ขอลงรายการสัญชาติยื่นคำขอพร้อมด้วยหลักฐานเอกสารที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะเอกสารการทะเบียนราษฎรและหลักฐานที่แสดงว่าผู้ขอเป็นผู้ที่เกิดในประเทศไทย เช่น สำเนาทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๓) หรือทะเบียนประวัติ (ท.ร.๓๘ ก) และสูติบัตร หรือหนังสือรับรองสถานที่เกิด เป็นต้น ส่วนการนำพยานบุคคลมาให้นายทะเบียนสอบสวนเพื่อรับรองเรื่องการอาศัยอยู่จริงในประเทศไทยและการเป็นผู้มีความประพฤติดีหรือทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมนั้น นายทะเบียนสามารถนัดหมายให้ผู้ขอลงรายการสัญชาตินำพยานบุคคลมาสอบสวนในภายหลังได้ตามระยะเวลาที่เหมาะสมแต่ไม่ควรเกิน ๙๐ วันนับแต่วันที่เจ้าหน้าที่รับคำขอ ดังนั้น หากผู้ขอลงรายการสัญชาติยื่นคำขอโดยมีหลักฐานเอกสารตามที่กำหนดไว้ดังกล่าวแล้ว นายทะเบียนจะปฏิเสธการรับคำขอไม่ได้

สำหรับกรณีผู้ขอลงรายการสัญชาติที่มีความประสงค์จะได้หลักฐานการรับคำขอของนายทะเบียนให้นายทะเบียนแนะนำบุคคลดังกล่าวถ่ายเอกสารแบบคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านที่ผู้ขอกรอกรายละเอียดและลงลายมือชื่อในแบบพิมพ์ด้านหลังแล้ว มอบให้เจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอพร้อมการยื่นคำขอลงรายการสัญชาติ ในการนี้ให้เจ้าหน้าที่กรอกรายการในด้านหลังของแบบคำขอทั้งฉบับจริงและฉบับที่ถ่ายเอกสารตรงข้อความว่าได้รับคำขอลงรายการสัญชาติไทยเมื่อวันที่.....เวลา.....น. พร้อมลงลายมือชื่อเจ้าหน้าที่ที่เรียบร้อยแล้วมอบแบบคำขอฉบับถ่ายเอกสารให้ผู้ยื่นคำขอไว้เป็นหลักฐาน

๒. คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่ยื่นคำขอสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ไว้แล้วแต่ยังไม่ได้รับการอนุมัติ ถ้าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ สามารถยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านและดำเนินการตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ส่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๕.๑/ว ๑๕๘๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ได้เนื่องจากเป็นสิทธิของบุคคลตามกฎหมายกำหนด และเมื่อบุคคลดังกล่าวได้รับการลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แล้ว ให้นายทะเบียนแจ้งผู้นั้นยื่นคำร้องขอถอนคำร้องขอมีสัญชาติไทยที่ได้เคยยื่นเรื่องไว้ก่อนนั้น แล้วรายงานจังหวัดหรือกรุงเทพมหานครเพื่อแจ้งกรมการปกครองดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย

๓. หนังสือรับรองสถานที่เกิดที่ใช้เป็นหลักฐานประกอบการขอมีสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ วรรคสอง สำหรับบุคคลที่ไม่มีสูติบัตรหรือทะเบียนคนเกิด สามารถใช้เป็นหลักฐานในการขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ได้ โดยไม่จำเป็นต้องให้ผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยยื่นคำขอหนังสือรับรองสถานที่เกิดฉบับใหม่ ทั้งนี้เนื่องจากสาระสำคัญของเอกสารดังกล่าวเป็นการรับรองข้อเท็จจริงซึ่งมีอาจเปลี่ยนแปลงได้ เว้นแต่มีหลักฐานเชื่อได้ว่าการออกหนังสือรับรองสถานที่เกิดฉบับนั้นดำเนินการโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือระเบียบหรือโดยอำพรางข้อเท็จจริง หรือหนังสือรับรองสถานที่เกิดที่กระบวนราชการใช้เอกสารดังกล่าวไว้อย่างชัดเจน ทั้งนี้ หากผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยไม่มีเอกสารหนังสือรับรองสถานที่เกิดที่เป็นต้นฉบับ ให้แนะนำผู้นั้นยื่นคำร้องขอคัดและรับรองสำเนาจากคู่มือที่อำเภอหรือสำนักงานเขตเก็บรักษาไว้เพื่อให้แทนเอกสารต้นฉบับก็ได้

๔. การเรียกพยานบุคคลรับรองคุณสมบัติของผู้ขอลงรายการสัญชาติไทย กำหนดลักษณะของพยานจะต้องเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือกล่าวคือ เป็นผู้ที่มีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน มีถิ่นที่อยู่เป็นหลักแหล่งในท้องที่ที่ผู้นั้นอาศัยอยู่เป็นเวลานานไม่น้อยกว่า ๕ ปี เป็นบุคคลที่ชุมชนให้การยอมรับนับถือ มีความประพฤติดี และต้องรู้จักคุ้นเคยกับผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยเป็นอย่างดี ซึ่งอาจจะเป็นพระภิกษุ คหบดี หรือเกษตรกร โดยไม่จำเป็นต้องเป็นข้าราชการ พนักงานของรัฐ กำนันหรือผู้ใหญ่บ้านก็ได้ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงความเป็นไปได้ที่ประชาชนทั่วไปจะสามารถนำข้าราชการหรือพนักงานของรัฐมาเป็นพยานรับรอง อย่างไรก็ตาม ขอให้นายทะเบียนใช้ความละเอียดรอบคอบในการสอบสวนพยานบุคคลโดยให้แจ้งผู้ที่เป็นพยานทราบถึงโทษความผิดในการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จต่อเจ้าพนักงาน และขอให้ระมัดระวังเรื่องการให้พยานบุคคลในลักษณะเวียนเทียนหรือต่างตอบแทนด้วย

๕. การลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นการแก้ไขปัญหาค่าธรรมเนียมของประชาชนที่เกิดในประเทศไทยและถูกผลกระทบจากประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ทำให้ต้องถูกถอนสัญชาติไทยหรือไม่ได้สัญชาติไทย กฎหมายจึงไม่กำหนดให้ต้องมีกรเรียกเก็บค่าธรรมเนียมแต่อย่างใดทั้งสิ้น การเรียกรับผลประโยชน์จากผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยไม่ว่าจะเป็นเรื่องใด เช่น การรับปากว่าจะเร่งรัดดำเนินการให้เป็นกรณีพิเศษ จะหาพยานบุคคลให้หรือการอำพราง ปกปิดข้อเท็จจริงเพื่อให้ผู้ใดได้รับการลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านโดยไม่ถูกต้องย่อมเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องและอาจอยู่ในข่ายการประทุษร้ายซึ่งมีความผิดทั้งทางวินัยและอาญา

๖. แนวทางปฏิบัติที่กำหนดให้นายอำเภอและผู้อำเภอจะต้องพิจารณาอนุมัติการลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านด้วยตนเองนั้น เนื่องจากเป็นเรื่องสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดสถานะและสิทธิของบุคคลที่จะได้รับตามกฎหมายซึ่งจำเป็นต้องใช้ความรอบคอบ รวดเร็วและเป็นธรรม อย่างไรก็ตามหากอำเภอหรือสำนักงานเขตแห่งใดมีเหตุจำเป็นนายอำเภอหรือผู้อำเภอจะอยู่หรือไม่อาจปฏิบัติราชการได้เป็นเวลาติดต่อกันเกินกว่า ๑๕ วันนับแต่วันที่นายทะเบียนเสนอเรื่องตามมาตรา ๒๓ ให้พิจารณา ให้ผู้รักษาราชการแทนในลำดับแรกตามคำสั่งอำเภอหรือคำสั่งสำนักงานเขตแล้วแต่กรณีเป็นผู้พิจารณาอนุมัติแทนได้

/อนึ่ง ขอให้...

อนึ่ง ขอให้กำชับสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งถือปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้แบบคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านและการให้เลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลักแก่ผู้ที่ได้รับอนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้ถูกต้อง โดยคำขอ ๑ ฉบับจะใช้สำหรับผู้ลงรายการสัญชาติไทยเพียง ๑ รายเท่านั้น เช่น กรณีมารดาขอลงรายการสัญชาติไทยให้กับตนเองและบุตรอีก ๑ คน จะต้องยื่นคำขอ ๒ ฉบับ (มารดา ๑ คำขอ และบุตร ๑ คำขอ) เป็นต้น และสำหรับบุคคลที่ได้รับอนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ จะต้องกำหนดเลขประจำตัวประชาชนเป็นบุคคลรหัส ๘ กลุ่ม ๗๓ มิใช่เป็นบุคคลรหัส ๕ หรือรหัส ๘ กลุ่มปกติ ซึ่งสำนักทะเบียนจะกำหนดให้เลขประจำตัวประชาชนเองไม่ได้ จะต้องส่งคำขอลงรายการสัญชาติไทยฉบับที่เป็นต้นฉบับไปยังสำนักทะเบียนกลางเพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดเลขประจำตัวประชาชนให้ โดยไม่ต้องส่งเอกสารอื่นๆ หรือบันทึกการสอบสวนไปด้วย ดังนั้น ถ้าสำนักทะเบียนใดกำหนดเลขประจำตัวประชาชนไม่ถูกต้อง ให้ดำเนินการแก้ไขโดยจำหน่ายเลขที่ผิดพลาดในฐานข้อมูลแล้วรายงานสำนักทะเบียนกลางเพื่อขอคืนเลขประจำตัวประชาชนเดิม (เลขก่อนที่จะเปลี่ยนเป็นเลขรหัส ๘) พร้อมขอเลขรหัส ๘ กลุ่ม ๗๓ เมื่อได้รับแจ้งแล้วจึงดำเนินการเพิ่มชื่อและรายการบุคคลในฐานข้อมูลและสำเนาทะเบียนบ้านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดแจ้งกำชับอำเภอ สำนักงานเขต สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งให้ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิชัย ศรีขวัญ)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนการทะเบียนราษฎร

โทร ๐-๒๗๙๑-๗๓๑๔-๖